

Skalmans hånleende

Fem sekunder för sent såg jag lappen i Skalmans rumpa. När jag hittade honom på ett loppisbord tillsammans med Bamse och Lille Skutt var det inget att tveka om. De tre förnumstiga mjukismännen är min dotters största förebilder och hon skulle snart fylla två. Snabbt ner med dem i ett paket bara.

Dottern blir som förstenad när hon öppnar paketet. Det är verkligen riktiga Bamse som ligger där framför hennes ögon. Hon kan inte säga något på en lång stund, bara trycker dem hårt till sitt hjärta. Det är då jag ser lappen. När hon drar ner Bamses blåa byxor har han en likadan under svansen. FLAMSÄKER.

Just ett sådant ord som jag har varnat för i Naturskyddsföreningens årsbok om kemikalier 2012. Flamskyddsmedel kan till exempel vara cancerframkallande, och störa både fortplantning och hormonsystem. Inget man vill ge sitt barn som sängkamrat helt enkelt. Men det är för sent. Hon kallar dem ”mina tre vänner” och kräver att få somna med dem.

Jag nästan ser hur flamskyddspartiklarna sugts in i hennes små snusande näsborrar. Skalman stirrar stelt upp i taket. Direkt när hon gör det lilla somningsrycket tar jag med mig de lömska vännerna och stoppar dem i tvättmaskinen, för att det som sitter mest löst ska sköljas ur.

Nästa morgon frågar hon efter dem direkt. Vi åker på utflykt och träffar en katt. Dottern springer efter den och ropar ”titta katten, jag har fina vänner!”

Att ta dem ifrån henne nu skulle strimla hennes tvååriga hjärta. För att i alla fall känna att jag gör något så mejlar jag tillverkarna, Egmont. De säger att Bamsedockorna är några år gamla och behandlade med fosforbaserade flamskyddsmedel som är additiva, som alltså lätt lossnar. Vilket de själva har insett inte är så smart eftersom den flamskyddande effekten lätt försvinner och ämnena sprider sig. Jag mejlar Kemikalieinspektionen om hur farliga fosforbaserade flamskyddsmedel är. Ganska farliga verkar det som, men jag måste veta vilken sort för att de ska kunna säga något säkert. Det kan inte Egmont säga.

Dottern fortsätter att visa världen för sina tre vänner. Om hon någon gång lämnar dem obevakade ålar lillebror snabbt fram och suger på Lille skutts öron med njutningsfyllda smackningar.

Jag säger till mig själv att myndigheterna har nog det här under kontroll, det finns ju gränsvärden. Fastän jag egentligen vet att gränsvärden inte hjälper mot hormonstörande ämnen, eftersom de verkar i oändligt små doser. Det räcker att några få molekyler hamnar snett och blandar sig i hormonsystemet så kan nästan vad som helst hända.

Det är ju ganska liten risk ändå, säger jag till mig själv. Men för min inre syn lossnar små små korn från de glänsande kaninöronen och sätter igång helt fel processer i

lillebrors hormonsystem. Tvångstankarna bubblar och jäser, tänk om det han suger i sig just den här sekunden gör att han aldrig kommer att få egna barn...

Jag är inte ensam. Oroliga kompisar som har läst Den flamsäkra katten ringer då och då och undrar vad de ska göra. En maler sin egen välling, hon sitter uppe på nätterna och räknar i Livsmedelsverkets tabeller för att få rätt mängd av alla mineraler. En annan ska köpa ny madrass till babyn som ska komma om några veckor, och ligger vaken med ångest över vad hon ska välja för material.

Det är väl så vi jobbar på 2000-talet. Var och en får ansvara för sina val som konsument och försöka hitta en optimal giftfri ylle-Lille skutt. Förutom att skapa sin egen perfekta kropp, sitt ljusa fräscha hem, sitt surdegsbröd och sin karriär ska vi också jobba på våra giftfria barn.

Jag måste säga det jag brukar säga till andra, fast till mig själv. ”Kemikaliesamhället kan inte bemötas på individnivå, det är ett samhällsproblem som måste lösas gemensamt och politiskt. Ingen kan hålla reda på alla ämnen själv, det ska inte gå att köpa farliga grejer helt enkelt.”

Fast än så länge går det ju väldigt lätt att köpa sånt. I Kemikalieinspektionens leksaksundersökning 2012-2013 visade det sig att en fjärdedel av de testade leksakerna innehöll farliga ämnen i förbjudna halter.

Skalmans leende är triumferande när han får följa med upp på matbordet och smaka på havregrynsgröten. EU:s kemikaliearbete är helt i linje med hans livsfilosofi, där ”skynda” är det fulaste ord som finns.